

**Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ В. БРЮСОВА
BRUSOV STATE UNIVERSITY**

**ԲԱՆԲԵՐ
Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ВЕСТНИК ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ
В. БРЮСОВА
BULLETIN OF BRUSOV STATE UNIVERSITY**

ԼԵՉՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

ЛИНГВИСТИКА И ФИЛОЛОГИЯ

LINGUISTICS AND PHILOLOGY

1(56)

**Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
«ԼԻՆԳՎԱ» ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ**

ԵՐԵՎԱՆ - 2021

**ՈՉ ԽՈՍՔԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳԵՆԴԵՐԱՅԻՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՀԵՌՈՒՍՏԱԲԱՆԱՎԵՃԵՐՈՒՄ**

ԼՈՒԻԶԱ ՄԱՐԱԲՅԱՆ

Հիմնաբառեր՝ գենդեր, քաղաքական հեռուստաբանավեճ, ոչ խոսքային հաղորդակցություն, ոչ խոսքային ազդակ

Գենդերը մարդու ինքնության ամենակարևոր տարրերից մեկն է: Այն ազդում է մարդու արտաքին տեսքի, լեզվի, հետաքրքրությունների, տարբեր հարաբերությունների, աշխատանքի ընտրության վրա: «Գենդեր» եզրույթը վերաբերում է հասարակության մեջ տղամարդկանց և կանանց զբաղեցրած դիրքին, նրանցից ակնկալվող վարքի նորմերին, հոգեբանական և սոցիալական առանձնահատկություններին (Կնյազյան 2016: 5): Գենդերային տարբերությունները հստակ երևում են ոչ միայն խոսքային, այլև ոչ խոսքային հաղորդակցության մեջ: Այն երկու սեռերի մոտ մշտապես տարբեր է եղել:

Հետազոտության առարկան է կանանց և տղամարդկանց ոչ խոսքային հաղորդակցությունը քաղաքական հեռուստաբանավեճերում: Հետազոտության արդիականությունը և կարևորությունը պայմանավորված են բանավիճային տիրույթում գենդերային հաղորդակցության ոչ խոսքային միջոցների իրականացման, կանանց և տղամարդկանց կերպարների առանձնահատկությունների բացահայտման անհրաժեշտությամբ:

Սույն հոդվածում դիտարկվում է ոչ խոսքային հաղորդակցությունը՝ քաղաքական հեռուստաբանավեճի շրջանակներում, ներկայացվում են մի շարք վերլուծություններ քաղաքական բանավեճերից: Փորձ է արվել ուսումնասիրել կին և տղամարդ քաղաքական գործիչների ոչ խոսքային ազդակները և վարքագիծը, ներառյալ՝ կեցվածքը, դեմքի արտահայտությունը և ժեստերը:

Քաղաքական բանավեճերը թեկնածուներին հնարավորություն են տալիս ընտրողներին փոխանցել իրենց զգացմունքներն ու մտադրությունները՝ կառուցելով վստահության և հարգանքի մթնոլորտ: Բնականաբար, նրանք գործի են դնում ոչ միայն խոսքային միջոցներ, այլև ոչ խոսքային ազդակներ իրենց բազմաթիվ ընտրողների

համակրանքին հասնելու նպատակով: Ընդհանուր առմամբ, քաղաքական բանավեճերի ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ մարդիկ քաղաքական գործիչներին նաև գնահատում են ըստ նրանց ոչ խոսքային ազդակների՝ սկսած դեմքի արտահայտությունից մինչև արտաքին տեսքը, սանրվածքը և հագուստը:

Ա. Մեհրաբյանն առաջիններից էր, ով կարևորեց ոչ խոսքային հաղորդակցությունը և եզրակացրեց, որ ոչ խոսքային միջոցները ստացողին փոխանցում և հաղորդում են վերաբերմունքի 93 տոկոսը (Mehrabian 1968a): Մեկ այլ հեղինակ հավելեց, որ արդյունավետ հաղորդակցության 93 տոկոսը որոշվում է ոչ խոսքային ազդակներով (Heathfield 2007): Հաղորդակցության այս տեսակը կարող է հաստատվել նաև այնպիսի միջոցներով, ինչպիսիք են **դիմաշարժությունը, հպումը, հեռավորությունը, ժեստերը, կեցվածքը** և այլն: Ըստ տեսաբանների՝ ի սկզբանե ոչ խոսքային ազդակներն ուղեկցվում են հուզական արտահայտություններով, մասնավորապես՝ **դեմքի արտահայտությունները, մարմնի շարժումները և խոսքի տոնը**, բայց կարող է ներառել նաև ֆիզիկական տեսքի այլ ձևեր՝ **մաշկի և մազերի գույն, կեցվածք, դեմքի արտահայտություն, հայացք, հագնվելու ոճ կամ հպում** (Bucy 2017): Ոչ խոսքային հաղորդակցության մեկնաբանությունն ավելի ճշգրիտ է դառնում, երբ մեկնաբանողը կարող է ավելի ստույգ որոշել այն պատճառը, որն առաջացրել է ոչ խոսքային ազդակ: Եվ բոլորովին պարտադիր չէ, որ ինչ-որ մեկի արտահայտած ոչ խոսքային ազդակները հույզեր արտահայտեն: Նման ազդակները մեկնաբանելու համար չկա հաստատուն բանաձև: Որոշ քաղաքական գործիչներ կարողանում են վերահսկել իրենց ոչ խոսքային ազդակները: Հետևաբար կարող ենք փաստել, որ զարգացնելով ոչ խոսքային ազդակների իրազեկությունը՝ քաղաքական գործիչը կարող է մեկնաբանել և արդյունավետորեն բանավիճել իր հակառակորդի հետ: Ոչ խոսքային հաղորդակցությունը երկու սեռերի մոտ մշտապես տարբեր է եղել: Ըստ Ա. Կնյազյանի կատարած հետազոտության՝ ոչ խոսքային հաղորդակցության մակարդակում գենդերը կարևոր դեր է կատարում շոշափողական, շարժաբանական և դիմախոսական հաղորդակցության մեջ (Կնյազյան 2016): Նրա կարծիքով ցանկացած անհատի վարքագիծը ինչ որ մի իրավիճակում նկարագրելով՝ հնարավոր է որոշել մարդու գենդերը: Քաղաքական հեռուստաբանավեճերի մեր վերլուծության ժամանակ շեշտը հիմնականում դրվել է **դիմախոսության, ժեստերի, կեցվածքի և ժպիտի** վրա:

Քաղաքական հեռուստաբանավեճերում *կեցվածքը* կարևոր նշանակություն ունի հանդիսատեսի վրա տպավորություն թողնելու

հարցում: Այնուամենայնիվ, հարկ է նկատել, որ կին քաղաքական գործիչները ավելի լավ են վերահսկում իրենց կեցվածքը, քան տղամարդիկ: Չնայած մի շարք հետազոտողներ պնդում են, որ տղամարդու և կանանց մարմնի լեզվի տարբերությունները կանխորոշված են կենսաբանական գործոններով, սակայն մեծամասնությունը կիսում է այն կարծիքը, որ այն հիմնականում պայմանավորված է սոցիալական և մշակութային տարրերով (Vrugt&Luyerink 2000): Հասարակության կարծրատիպային համոզմունքների կառուցումը ներկայացնում է արականության և իգականության գենդերային փոխազդեցությունը (Vrugt&Luyerink 2000: 95): Եթե հաշվի առնենք սոցիալական կողմը, ապա պետք է նկատենք, որ կանայք հակված են նստել **հավաքված կեցվածքով՝ ոտքերը խաչված**, մինչդեռ տղամարդիկ նստում են **փռված դիրքով՝ ոտքերը տարածված** (Vrugt&Luyerink 2000): Մի շարք հետազոտություններ ցույց են տվել, որ եթե բանախոսները **գլուխը բարձր են պահում**, ապա արտահայտում են իրենց ինքնավստահությունը, հպարտությունն ու նաև արհամարհանքը, մինչդեռ **գլուխն իջեցնելը** նշանակում է հպատակություն, մեղավորություն և նվաստացում, ինչպես նաև տխրություն (Coulson 2004):

Քաղաքական բանավեճերում կենտրոնական կարևոր դեր է կատարում *դեմքի արտահայտությունը*: Դիմախոսությամբ դրսևորված հույզերի մեծ մասն առավել ճիշտ է ընկալվում կանանց դեպքում (Կնյագյան 2016: 26):

Աչքերի ուղղակի շփումը վստահության և անկեղծության նշան է, իսկ հայացքից խուսափելը՝ մեղավորության նշան (Knapp 2014): Աչքերի շփումը կարող է դիտարկվել ոչ միայն որպես համարձակ ու գերիշխող պահվածքի դրսևորում, այլև դիտվել որպես հարգանքի նշան (Burgoon 2010): Տղամարդիկ, խոսելիս հակված են ուղղակիորեն նայել աչքերի մեջ, մինչդեռ լուռ ժամանակ նրանց մոտ բացակայում է աչքերի շփումը: Սակայն, նույնը չենք կարող ասել կանաց պարագայում. լսելիս նրանք պահում են աչքերի շփումը՝ ցույց տալով, որ ուշադիր են լսում (Reiman 2008):

Կանայք՝ տղամարդկանց համեմատ, այդքան էլ ազդեցիկ չեն, բայց կարող են ընկալվել որպես ավելի հմուտ, երբ անմիջականություն են ցուցաբերում՝ *ժպիտի* և *գլխի շարժման* միջոցով: Կանանց թվում է, որ անմիջականության շնորհիվ նրանք կարող են ազդեցիկ լինելու տպավորություն թողնել տղամարդկանց վրա (Carli 1993): Կին քաղաքական գործիչները գնալով կորցնում են իրենց գրավչությունը, մինչդեռ տղամարդիկ կարծես, գրավչություն են ցուցաբերում բոլոր մակարդակներում (Podratz 2002): Հետազոտությունները ցույց են տալիս,

որ ֆիզիկական գրավչությունը մեծացնում է թեկնածուի ընտրական հաջողության հասնելու հնարավորությունը (Mattes 2014): Ոչ խոսքային մակարդակում *ժպիտը* ներկայացվում է որպես հզոր միջոց քաղաքական բանավեճերում: Ըստ որոշ ուսումնասիրությունների՝ այն թեկնածուները, ովքեր ժպտում են վստահության, այլասիրության և իրազեկության զգացում են ներշնչում (Mehu 2007) և ավելի համոզիչ են թվում: Կարելի է ենթադրել, որ հատկապես հեռուստաբանավեճում պարտադիր է ժպտալը, քանի որ այդ կերպ կարելի է ապահովել հնարավորինս մեծ հեռուստալսարան: Հեռուստաբանավեճում դրսևորվում են բանավիճող կողմերի՝ խոսքարվեստին տիրապետելու, ասածը հիմնավորելու, փաստարկելու, համոզելու կամ տարհամոզելու հմտությունները, և որքան լավ են բանավիճողները ներկայացնում իրենց առաջնորդական ունակությունները, այնքան ավելի մեծ արձագանք են առաջացնում հեռուստադիտողների շրջանում՝ ուղղորդելով նրանց կատարելու ճիշտ ընտրություն:

Հարկ է նկատել, որ չնայած այն հանգամանքին, որ կանայք շատ են ժպտում, միևնույն ժամանակ դեմքի արտահայտությամբ հաղորդում են վախն ու տխրությունը, մինչդեռ տղամարդկանց դեմքի արտահայտությունն ավելի ակնհայտ է գայրույթ արտահայտելիս (Wallbott 1988): Որպես դեմքի արտահայտության դրական դրսևորում են դիտվում նաև **հոնք բարձրացնելը, գլուխը բարձր պահելը և չլարվելը:**

Հետազոտելով ոչ խոսքային հաղորդակցության մակարդակում գենդերային տարբերությունները՝ քննության ենք առել ԱՄՆ քաղաքական գործիչ, Դեմոկրատական կուսակցության անդամ Քամալա Հարիսի և Հանրապետական կուսակցության անդամ Մայք Փենսի ոչ խոսքային ազդակները՝ մասնավորապես դիմախոսությունը, հույզերը, աչքերի շփումը և ժպիտը /https://www.youtube.com/watch?v=Q_CEb3dRqw/:

Հատկանշական է, որ երկու բանախոսները դրսևորում էին համեմատաբար խաղաղ վարքագիծ: Երկուսն էլ հաճախ էին ժպտում: Մեր կարծիքով Հարիսը ժպիտն օգտագործում էր չհամաձայնելու, չհավատալու, չվստահելու և քաղաքավարի առարկելու համար: Ինչպես նաև ժպիտը Հարիսին ավելի գրավչություն էր հաղորդում և վստահություն էր ներշնչում իրեն քվեարկողներին: Երբ նրան ընդհատում էին, նա առանց զայրանալու և ձայնի տոնը բարձրացնելու՝ ժպտալով շտկում էր իրավիճակը:

“Mr Vice-President, I'm speaking... If you don't mind letting me finish, then we can have a conversation” /տե՛ս աղյուսակ 1/:

Նա երբեմն բարձրացնում էր իր ձախ հոնքը կամ պտտեցնում էր աչքերը, երբ Փենսը ինչ-որ հակասական բան էր ասում:

“The American people have witnessed what is the greatest failure of any presidential administration in the history of our country”: Բոլոր այն հեռուստադիտողները, ովքեր սպասում էին, որ նա կգայրանար, նրանք տեսնում էին, թե ինչպես էր նա պահում իր հանգստությունը՝ դրսևորելով դիմախոսության մի շարք ձևեր:

Փենսը ժպիտն օգտագործում էր ինքնավստահ, համոզիչ երևալու համար: Որպես անհամաձայնության նշան՝ նա գլուխն էր շարժում, սեղմում շուրթերը կամ բարձրացնում էր հոնքերը:

“The fact that you continue to undermine public confidence in a vaccine. If a vaccine emerges during the Trump administration, I think is unconscionable. Senator, I just ask you, stop playing politics with people’s lives”. /տե՛ս աղյուսակ 1/:

Հարցադրումներից մեկի ժամանակ նա գլուխը հետ է տանում՝ ցույց տալով, որ գոհ է իր հարցադրումից:

“American people would really like to know if you and Joe Biden, if somehow you win this election going to pack the Supreme Court to get your way?”: Այսպիսով, նա կարծես իր հույզերն ու զգացողություններն էր փոխանցում հանդիսատեսին՝ արտահայտելով իր անհանգստությունը և մտահոգությունը, միևնույն ժամանակ շեշտադրելով իր գերակայությունը:

Հարիսի խոսքը, կախված թեմայից, հուզականորեն փոխվում էր: Խոսելուց նա ուղիղ նայում էր իր հակառակորդին և երբեմն ձեռքը դնում էր կզակի տակ: Փենսի հետ խոսելիս նա բուռն կերպով շարժում էր ձեռքերը, երբեմն ուժգին թափահարում էր դրանք՝ արտահայտելով իր հուզմունքը:

“When I asked, well, why didn’t you tell anybody about COVID-19, he said, because the president wanted the people to remain calm”:

Հուզմունքից նա երբեմն չէր կարողանում վերահսկել ինքն իրեն: Նա տեղում նստած անընդհատ շարժվում էր, խոսելիս ձեռքերն իրար սեղմում և թվում էր՝ այդ կերպ իրեն ավելի ինքնավստահ էր զգում:

“The American people are voting right now and it should be their decision about who will serve on this most important body for a lifetime”:

Երբ նա խոսում էր, նայում էր ուղիղ տեսախցիկին և շարժում գլուխը: Դա պրոֆեսիոնալ վարքագիծ է հատկապես հեռուստաբանավեճերի ժամանակ. այն լավ տպավորություն է թողնում հեռուստադիտողի վրա: Նա մեծ թվով մարմնի շարժումներ էր կատարում, ինչպես նաև ցուցաբերում էր հմուտ աչքերի շփում /տե՛ս աղյուսակ 1/: Ամեն անգամ, տեսախցիկին նայելիս՝ նա շարժում էր երկու ձեռքերը, այնուհետև, երբ ավարտում էր խոսքը, փակում էր աչքերը, ժպտում և շրթունքները սեղմում:

“If doctors tell us to take vaccines, I’ll be the first in line, but if Trump tells us we should take it, I am not taking it”:

Հարկ է նշել, որ Հարիսը կարողանում էր աչքերի շփում հաստատել ոչ միայն հաղորդավարի, այլև հեռուստադիտողի հետ՝ գործի դնելով մեծ թվով հույզեր և ձեռքի շարժումներ, քվեարկողներին կոչելով, որ ինքը համոզիչ է և ամերիկացիները հենց իրենք պետք է որոշեն, թե ում են ուզում տեսնել նախագահի աթոռին:

“The American people deserve to make the decision about who will be the next president of the United States”:

Ինչ վերաբերվում է Փենսիլն՝ նա ամբողջովին վերահսկում էր իրավիճակը: Երբ Հարիսը ժպտալով խոսում էր Ամերիկայի պատմությունից, նա ոչ ակնհայտ քննադատելով լսում էր, այնուհետև պատասխանեց նրան՝ ուղիղ նայելով տեսախցիկին, բարձրացնելով հոնքերը, որպեսզի հանդիսատեսի ուշադրությունը գրավի, շարժելով գլուխը նա փորձում էր տալ ուղիղ և թիրախային պատասխաններ:

“They are going to pack the Supreme Court if they somehow win this election. If you cherish our Supreme Court, you need to reject the Biden-Harris ticket, come November the third re-elect president Donald Trump”.
Նա նույնպես խոսելիս ուղիղ նայում էր խոսակցին և ուղիղ հարցադրումներ անում: Նրա դեմքի արտահայտությունը արտաքուստ հարգանք էր արտահայտում Հարիսի նկատմամբ: Եվ այդ արտահայտությունը նա պահեց մինչև վերջ:

Ոչ խոսքային մակարդակում Քամալա Հարիսի և Մայք Փենսի հուզարտահայտչական միջոցների վիճակագրությունը ներկայացվում է աղյուսակում:

Աղյուսակ 1

Քամալա Հարիսի և Մայք Փենսի ոչ խոսքային միջոցների կիրառման արդյունքը.

	Քամալա Հարիս	Մայք Փենս
Ժպիտ	65%	35%
աչքի շփում	55%	45%
հոնքերի բարձրացում	45%	55%
գլխի շարժում	60%	40%
աչքի շարժում	55%	45%
շրթունքների սեղմում	55%	45%
ձեռքերի շարժում	70%	30%
մարմնի կեցվածք	55%	45%

Ամփոփելով ոչ խոսքային հաղորդակցության ուսումնասիրության արդյունքները՝ հանգում ենք այն տեսակետին, որ կանանց և տղամարդկանց ոչ խոսքային հաղորդակցությունը շատ տարբեր է: Ըստ մի շարք տեսաբանների՝ այդ տարբերությունները բխում են ոչ միայն կենսաբանական, այլև սոցիալական և մշակութային գործոններից: Ոչ խոսքային հաղորդակցությունը կանանց և տղամարդկանց մոտ օգտագործվում է գիտակցաբար և անգիտակցաբար՝ խոսքը կամ զգացմունքները ընդգծելու նպատակով, ինչպես նաև տվյալ ասպարեզում դիրք հաստատելու, առաջ գնալու կամ ինքնահաստատվելու համար: Ուսումնասիրվել է կին և տղամարդ քաղաքական գործիչների ոչ խոսքային ազդակները՝ դիմախոսությունը, ժեստերը, կեցվածքը և ժպիտը հեռուստաբանավեճի ժամանակ:

Եզրակացնում ենք, որ չնայած տղամարդ քաղաքական գործիչը ավելի հավասարակշռված է, հույզերը վերահսկող և փորձառու, այնուամենայնիվ կին քաղաքական գործիչը՝ գործի դնելով մի շարք ոչ խոսքային միջոցներ, ինչպիսիք են ժպիտը, աչքերի շփումը և ժեստերը, կարողանում է ազդել հանդիսատեսի վրա և ավելի համոզիչ երևալ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Bucy, E. P. (2017). Nonverbal Cues. *The International Encyclopedia of Media Effects*, 1-11.
2. Burgoon, J. K., Guerrero, L. K., & Floyd, K. (2010). *Nonverbal communication*. New York, NY: Routledge.
3. Carli, L. L. (1993, August). *Perceptions of nonverbal behavior*. Paper presented at the annual meeting of the American Psychological Association, Toronto, Ontario, Canada.
4. Coulson, M. (2004). Attributing emotion to static body postures: Recognition accuracy, confusions, and viewpoint dependence. *Journal of Nonverbal Behavior*, 28(2), 117-139. doi:10.1023/B:JONB.0000023655.25550.b
5. Heathfield, S. *Listen with your eyes: Tips for understanding nonverbal communication*. 2007.
6. Knapp, M. L., Hall, J. A., & Horgan, T. G. (2014). *Nonverbal communication in human interaction* (8th ed.). Boston, MA: Wadsworth.
7. Կնյազյան Ա., Անգլիական երգիծական խոսույթի գենդերային հայեցակերպը, դոկտորական ատենախոսություն 2016:
8. Կնյազյան Ա. Լեզու և Գենդեր:Երևան, ԵՊՀ հրատ. 2018, 210 էջ:

9. Mattes, K., & Milazzo, C. (2014). Pretty faces, marginal races: Predicting election outcomes using trait assessments of British parliamentary candidates. *Electoral Studies*, 34, 177-189. doi:10.1016/j.electstud.2013.11.004
10. Mehrabian, A. (1968a). *Inference of attitudes from the posture orientation and distance of a communicator*. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 32, 296-308.
11. Mehu, M., Little, A. C., & Dunbar, R. (2007). Duchenne smiles and the perception of generosity and sociability in faces. *Journal of Evolutionary Psychology*, 5(5), 133-146. doi:10.1556/JEP.2007.1011
12. Podratz, K. E., Dipboye, R. L., & , (2002). In search of the “beauty is beastly” effect. Rice University.
13. Vrugt, A., & Luyerink, M. (2000). The contribution of bodily posture to gender stereotypic impressions. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 28, 91-103. <http://dx.doi.org/10.2224/sbp.2000.28.1.91>
14. Wallbott, H. G. (1988). Big girls don't frown, big boys don't cry: Gender differences of professional actors in communicating emotion via facial expression. *Journal of Nonverbal Behavior*, 12(2), 98-106. doi:10.1007/BF00986

ՀԱՄԱՅԱՆՑԱՅԻՆ ԱՂԲՅՈՒՂՆԵՐ

1. https://www.youtube.com/watch?v=Q_CEb3dRqw/:(10.12.20)
2. Reiman, T. (n.d.). Retrieved from <http://www.bodylanguageuniversity.com> (20.10.20)

REFERENCES

1. Knyazyan A. Angliakan ergitsakan khosuyti genderayin hayetsakerp@. Doktorakan atnakhosutyun 2016
2. Knyazyan A. Lezu ev Gender. Yerevan YPH hrat. 2018

ЛУИЗА МАРАБЯН - ГЕНДЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ НЕВЕРБАЛЬНОЙ КОММУНИКАЦИИ В ПОЛИТИЧЕСКИХ ТЕЛЕДЕБАТАХ

Ключевые слова: *гендер, политические теледебаты, невербальная коммуникация, невербальный сигнал.*

В статье исследуются гендерные характеристики невербального общения во время телевизионных политических дебатов. Невербальная коммуникация играет далеко не последнюю роль в процессе

взаимодействия людей. Средства невербальной коммуникации как своеобразный язык чувств являются таким же продуктом общественного развития, как и язык слов. Среди таких средств выделяют мимику, взгляды, позы, жесты, прикосновения, поведение человека в окружающем его пространстве. Все эти виды невербальных сообщений находятся во взаимодействии, иногда дополняя друг друга, иногда противореча друг другу.

LUIZA MARABYAN - GENDER FEATURES OF NON-VERBAL COMMUNICATION IN TELEVISED POLITICAL DEBATES

Keywords: *gender, political debate, non-verbal communication, non-verbal cues*

The paper examines gender characteristics in nonverbal communication during televised political debates. Nonverbal communication plays an important role in the process of human interaction. Means of nonverbal communication as a kind of language of feelings are the same product of social development as the language of words. Among such means are facial expressions, views, postures, gestures, touches, behavior in the surrounding space. All these types of nonverbal messages interact, sometimes complementing each other, sometimes contradicting each other.

Ներկայացվել է՝ 23.02.2021
Գրախոսվել է՝ 23.02.2021